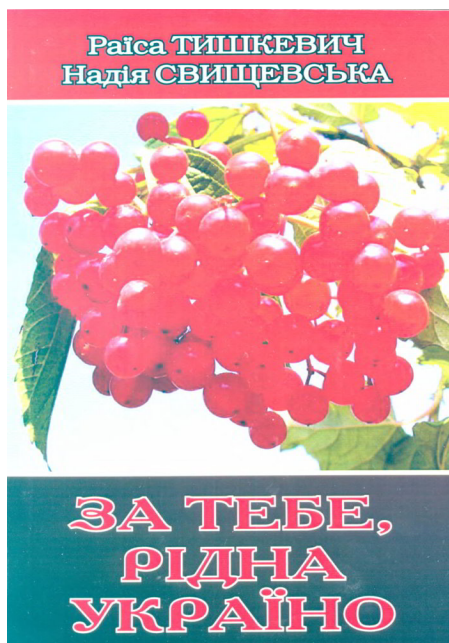

«За тебе рідна Україно»

Так називається книга, в якій зібрані спогади, повстанські пісні, записані від людей, на долю яких випало лихоліття Другої світової війни та в післявоєнний період. А підготували її до друку члени Національної спілки журналістів України: завідувачка Сарненським історико-етнографічним музеєм, заслужений працівник культури України, лауреат премії імені Бориса Тена Раїса Тишкевич і вчитель української мови та літератури НВК «Школа-колегіум» ім. Т.Г. Шевченка, автор книжок «Запитаю в берізки», «Конвалії в серці», «Квіти дивосилу», «Торкнутися таїни», «Промінчик сонечка» Надія Свищевська.

У передмові видання зокрема сказано: «Кожен народ має своє минуле, бо без минулого немає майбутнього. І в нас є борці-герої, які віддали свої життя за честь, за волю, свободу і самостійність рідної неньки України».

**Там, десь далеко, на Волині,
Створилась армія УПА,
Щоби воскресла Україна,
Щоб возродилась свобода.**

Ці слова повстанської пісні взяті епіграфом до статті Раїси Тишкевич про цей період в історії України. «Незалежність. Якою ж ціною вона дісталась для нашого народу? Чи була вона безкровною? Про це розповідають події, що передували прийняттю Акта про незалежність Верховною Радою у 1991 році, - пише автор-упорядник.

- У надзвичайно важкому становищі перебувала Українська народна республіка, створена в 1917 році. Боронити волю довелося в нерівній боротьбі проти більшовицьких сил. Голова держави, Головний отаман Армії УНР Симон Петлюра героїчно боронив завоювання самостійної України. Події під Крутами, зимові походи, Базар. Але планомірна організація боротьби більшовиків проти демократично обраної Центральної Ради закінчилась ліквідацією державності. Сили були нерівними.

Постала загроза втрати своєї етнічності й асиміляції під владою «старшого брата», який вів наступ на культуру, релігію, нищив історичні та культурні пам'ятки України, русифікував місцеве населення. Насильницька колективізація призвела до цілковитого розорення українського села. Проводились арешти й розстріли української інтелігенції з метою знищення інтелектуальної сили народу. Розв'язувалась й активно впроваджувалась братовбивча війна. Ліквідували греко-католицькі та православні церкви, переслідували священників і віруючих. Був штучно створений голодомор українського народу.

Нескінченні злочини більшовицької влади викликали відповідний супротив у патріотичної частини населення.

Єдиною силою, що після поразки визвольних змагань рішуче виступила за волю українського народу, його незалежність, стала Організація українських націоналістів (ОУН). У Празі була створена Українська військова організація (УВО), яку очолив полковник Євген Коновалець. Вона й піднесла прапор боротьби за незалежність.

У Західній Україні польська влада проводила окупаційну політику. Закривали українські школи, вузи, храми, громадські організації, такі як «Просвіта», «Пласт». Польсько-український конфлікт посилювався з приходом у Західну Україну осадників - польських військових колоністів, яким окупаційна влада надавала найкращі землі. Опір, який чинив український народ, придушувався грубою військовою силою.

Саме ОУН перед війною боролась проти польського панування в Західній Україні, а в роки війни на окупованій німцями території в жовтні 1942 року організувала Українську повстанську армію. Перші збройні формування в поліських лісах виникають ще в 1941 році під назвою «Поліська Січ», якими командував Тарас Боровець (псевдо Тарас Бульба), «поліське лозове козацтво» й ін. Ці військові об'єднання отримали назву. Українська національна революційна армія (УНРА). В народі її вояків називали «бульбівцями» або «бульбашами». Перший відділ УПА сформував на Поліссі Сергій Качинський (псевдо Остап, Клим Савур) на свято Покрови, що глибоко пошановувалось ще в козаків. Повстанський рух поширювався з Полісся, Волині на Галичину та східно-українські землі. ...Волинь і Полісся стали рідною домівкою повстанців. Недарма вони своїм неофіційним гімном взяли пісню на слова Дмитра Фальківського:

Очерет мені був за колиску.

На Поліссі родився і зріс.

Я люблю свою землю поліську,

Я люблю свій зажурений ліс.

Але не тільки слова поетів надихали повстанців на бойові подвиги. Щира віра в Бога, в майбутнє тісно пов'язана в українців із народженням Спасителя.

...У цій книзі, дорогі читачі, - наголошує Раїса Тишкевич, - ви ознайомитесь зі спогадами справжніх синів і дочок українського народу, на життєві шляхи яких випало важке випробування. Вони потрапили в жорна більшовицької тоталітарної системи, що під корінь нищила родовід патріотів».

І знову на українську землю повзе чорна ворожа навала, що хоче зламати українців, їх дух і жагу до волі. Але як не здалися наші предки, плекаючи в нащадках іскорку нескореності, прагнення до свободи й незалежності, так і ми маємо вистояти нині, не посоромивши героїчних батьків і дідів, які понад усе любили Україну, вірили в її світле майбутнє. Тому такі книжки повинні спонукати й українських воїнів, і простих громадян до об'єднання в боротьбі проти пророс-ійських бойовиків заради миру в країні.

Упорядникам цієї книжки пощастило почути мелодії записаних пісень безпосередньо від очевидців та учасників тих далеких подій сорокових і п'ятдесятих років минулого століття. «Ці пісні були дороговказом у їхньому житті, - пише в післямові Надія Свищевська, - і не один сміливець за стрілецьку пісню відбував покарання на каторзі або й поплатився життям. Можна зупевністю сказати, що ніякі тортури не зможуть викинути з серця повстанську пісню, адже це - символ ідеї патріотизму, непокори, свободи і волі.

...Окремо хочу сказати про свою матусю - Марину Семенівну Свищевську. Впродовж багатьох років тоталітарного режиму більшовицької влади вона при наглухо завішених вікнах тихенько співала ці гарячі вогняно-хвилюючі пісні, вливаючи у моє серце незнищенну любов до людей, які здобували волю ціною найдорожчого - молодого життя. Разом з піснями кожна клітинка мого ества наповнювалась життєдайною любов'ю до неньки України, впродовж усього життя пам'ятатиму про найкращих синів і дочок - цвіт нації, девізом життя яких було гасло: «Або здобути, або вдома не бути!».

І от нині, відзначаючи 70 річницю Перемоги над фашизмом, вшануємо тих, хто пішов із дому, аби туди не прийшов зловісний ворог. Історія незалежної України написана й кривавими сторінками, що свідчать про тяжкі злочини проти її багатостраждального народу і нацистів, і енкаведистів, які морили українців голодом, вивозили цілими родинами з рідних домівок у далекі краї, катували в таборах... Не дай Боже повторитися тій історії...

Тож бережімо Україну, подякуймо ветеранам за їх безсмертний подвиг, що не зникне з плином років, десятиліть, століть. Їх уже, на жаль, дуже мало серед нас. Тож нехай кожен із цих героїв відчуває наші увагу, турботу й вдячність не тільки в переддень 9 Травня.

А щоб не забували, у сьогоднішньому та наступних номерах «Сарненських новин» розмістимо матеріали з книги Раїси Тишкевич і Надії Свищевської «За тебе, рідна Україно»

С. Ляшко